

6. ТУРИЗМ БЕЗ КОРДОНІВ, ЕКОЛОГІЯ, МАНДРИ

УДК 338.48-6:339.92(477:4)(043.2)

Кудловська О.І., Медвідь Л.І.
Мукачівський державний університет
м. Мукачево
olexandrakudlovska@gmail.com
me_lar@ukr.net

ЕКОЛОГІЧНЕ ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Транскордонне співробітництво – пріоритетний напрям державної та регіональної політики України, який здатний забезпечити сталий соціально-економічний розвиток. Важливість реалізації екологічного напрямку транскордонного співробітництва пов'язана з тим, що для прикордонних територій досить вагома проблема запобігання транскордонним забрудненням, які виникають унаслідок перенесення забруднюючих речовин на територію суміжних держав повітряними масами і стоком води. Тому питання, пов'язані з охороною навколишнього середовища на прикордонних територіях України – одна з ключових сфер транскордонного співробітництва, яка веде до покращення рівня життя населення, підвищення туристичної й інвестиційної привабливості території. Досягнення цієї цілі забезпечується за допомогою проектів і програм, спрямованих на екологічну інфраструктуру, а також через посилення транскордонного співробітництва у сфері охорони довкілля.

У сфері охорони навколишнього середовища центромуваги транскордонного співробітництва сусідніх держав є заходи двосторонньої екологічної безпеки. В межах співпраці сусідніх країн за допомогою екологічних програм і проектів розв'язуються такі основні питання:

- моніторинг (радіологічний, транскордонних вод, атмосфери);
- формування принципів і процедур проведення екологічних експертиз господарської діяльності, зниження транскордонного перенесення речовин, які забруднюють атмосферу;
- здійснення інвентаризації джерел забруднення;

– проведення серії консультацій із питань попередження надзвичайних забруднень і загрози навколишньому середовищу внаслідок аварійних ситуацій та ін.

Належне співробітництво сусідніх країн в екологічній сфері сприяє не лише покращенню стану довкілля, а й зумовлює створення необхідних умов подальшої співпраці. Характеристику сильних і слабких сторін розвитку транскордонного співробітництва України та сусідніх держав в екологічній сфері, а також загроз і можливостей його ефективної реалізації можна провести на основі SWOT-аналізу.

Відповідно, сильними сторонами транскордонного співробітництва в екологічній сфері України із країнами-сусідами є: значна площа включених до списку ЮНЕСКО природоохоронних зон, у тому числі існуючих та запроектованих біосферних заповідників; низький рівень забруднення навколишнього середовища; біологічне різноманіття лісових і водних екосистем; великі потенційні можливості для розвитку туризму; біорізноманіття флори і фауни.

Разом з тим, у транскордонному співробітництві в екологічній сфері України із країнами-сусідами присутні слабкі сторони, а саме: недостатня охорона природних ландшафтів від шкідливого антропогенного впливу; низький рівень екологічної свідомості місцевого населення; недостатність спільного екологічного програмування, систем запобігання й моніторингу; нестача очисних споруд та технологій для обробки шкідливих відходів; невключення територій із великим природним значенням до зон охорони природи[1].

Сильні та слабкі сторони екологічного співробітництва дають можливості спрогнозувати чинники, які в майбутньому будуть позитивно та негативно впливати на розвиток транскордонного та зовнішньоекономічного співробітництва, зумовлюють можливості транскордонної екологічної взаємодії, а саме: співпрацю щодо транскордонних територій, які охороняються, розвиток нових технологій у сфері охорони навколишнього середовища спільно з

науковими інститутами. Проте існують загрози, які негативно впливають на екологічне співробітництво сусідніх держав, серед них – низькі інвестиції в довкілля, забруднення рік та озер, високі видатки, пов’язані з підтримкою стану унікальної природи й навколишнього середовища.

Співробітництво сусідніх країн в екологічній сфері вимагає спільних зусиль із боку країн-сусідів для покращення стану довкілля прикордонних регіонів за допомогою реалізації низки програм і проектів в екологічній сфері. Зокрема, Програма співробітництва ЕАРТС Білорусь – Україна (Волинська, Рівненська, Житомирська, Київська, Чернігівська області), Програма співробітництва ЕАРТС Молдова – Україна (Одеська, Вінницька, Чернівецька області), Програма транскордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна» (Волинська, Львівська, Закарпатська області), Спільна операційна програма «Румунія-Україна» (Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька, Одеська області), Спільна операційна програма «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна» (Закарпатська, Івано-Франківська області) [2].

Отже, в умовах глобалізації та регіоналізації світової економіки зростає роль транскордонного співробітництва, в тому числі в екологічній сфері. Розв’язання екологічних проблем стає можливим при реалізації спільних екологічних проектів і програм, залученні фінансових ресурсів країн-сусідів та європейських структур. Розвиток транскордонного співробітництва України та країн-сусідів в екологічній сфері потребує активізації.

Список використаних джерел

1. Лугова О. А. Фінансові аспекти активізації розвитку транскордонного співробітництва Єврорегіону «Буг» [Електронний ресурс] / О. А. Лугова, С. В. Науменко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/2011_4.pdf

2. Проекти транскордонної співпраці ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2018/>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>